



APLICACIÓ DE LA METODOLOGIA DE PROJECTES DE TREBALL DE LLENGUA EN ELS GRAUS DE MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA¹

Recepció: 15/11/2017 | Revisió: 27/02/2018 | Acceptació: 28/03/2018

Francesc RODRIGO SEGURA **Jeroni MÉNDEZ CABRERA**

Florida Universitària
frodrigo@florida-uni.es

Florida Universitària
jmendez@florida-uni.es

Resum: En aquest article es presenta una experiència didàctica realitzada en l'assignatura Llengua Catalana per a Mestres de 1r curs dels Graus de Mestre/a en Educació Infantil i Primària de Florida Universitària (centre adscrit a la Universitat de València) i que s'emmarca en el Projecte Integrat anual que du per títol "Somem l'escola que volem". L'objectiu del projecte és, en equips de 5-7 estudiants, elaborar la campanya publicitària del centre educatiu en què a l'alumnat li agradaria desenvolupar la seua acció educativa futura. Aquesta metodologia permet entrellaçar teoria i pràctica, treballar de manera cooperativa i desenvolupar, de manera integrada, les competències específiques de la matèria i les competències transversals de treball en equip, innovació i ús de les TIC. Considerem que l'interès rau en analitzar l'aplicació de la metodologia de projectes de treball de llengua en l'àmbit concret dels estudis universitaris. El nostre objectiu és comprovar si aquestes pràctiques fan possible avançar en la innovació docent, i si resulten una eina eficaç per augmentar la motivació de l'alumnat i per aconseguir un aprenentatge competencial i integrador, d'acord amb els objectius que la societat actual demanda a l'educació lingüística dels futurs mestres.

Paraules clau: aprenentatge basat en projectes; projectes integrats; seqüències didàctiques de llengua; discurs publicitari; formació de docents.

LANGUAGE PROJECT-BASED LEARNING
METHODOLOGY APPLIED IN DEGREES OF
CHILDHOOD AND PRIMARY SCHOOL STUDIES

APLICACIÓN DE LA METODOLOGÍA DE PROYEC-
TOS DE TRABAJO DE LENGUA EN LOS GRADOS DE
MAESTRO/A DE EDUCACIÓN INFANTIL Y PRIMARIA

Abstract: This paper presents a didactic experience performed in the subject Catalan Language for Teachers (1st year of the Degrees of Childhood and Primary School Studies) in Florida Universitària (campus attached to the University of Valencia), and that is part of the annual Integrated Project entitled: "We dream of the school we want". The aim of the project is, in teams of 5-7 students, to prepare the advertising campaign of the educational centre in which students would like to develop their future educational action. This methodology allows interlinking theory and practice, working cooperatively and developing, in an integrated way, the specific competences of the subject and the transversal competences of teamwork, innovation and use of ICT. We believe that the interest lies in analyzing the application of the methodology of work projects of language in the specific field of university studies. Our objective was to verify whether these practices make it possible to advance teaching innovation and if they are an effective tool for increasing the motivation of students and for achieving competency and integrating learning, in accordance with the objectives that today's society demands for future teachers' linguistic education.

Resumen: En este artículo se presenta una experiencia didáctica realizada en la asignatura Lengua Catalana para Maestros de 1º curso de los Grados de Maestro/a en Educación Infantil y Primaria de Florida Universitària (centro adscrito a la Universidad de Valencia) y que se enmarca en el Proyecto Integrado anual titulado "Soñamos la escuela que queremos". El objetivo del proyecto es, en equipos de 5-7 estudiantes, elaborar la campaña publicitaria del centro educativo en que le gustaría al alumnado desarrollar su acción educativa futura. Esta metodología permite entrelazar teoría y práctica, trabajar de manera cooperativa y desarrollar, de manera integrada, las competencias específicas de la materia y las competencias transversales de trabajo en equipo, innovación y uso de las TIC. Consideramos que el interés yace en analizar la aplicación de la metodología de proyectos de trabajo de lengua en el ámbito concreto de los estudios universitarios. Nuestro objetivo es comprobar si estas prácticas hacen posible avanzar en la innovación docente, y si resultan una herramienta eficaz para aumentar la motivación del alumnado y para conseguir un aprendizaje competencial e integrador, de acuerdo con los objetivos que la sociedad actual pide a la educación lingüística de los futuros maestros.

Keywords: project-based learning; integrated projects; language didactic sequences; advertising discourse; teacher training.

Palabras clave: aprendizaje basado en proyectos; proyectos integrados; secuencias didácticas de lengua; discurso publicitario; formación de docentes.

¹ El present treball s'emmarca en el projecte "Educació lectora, literària, mediàtica, digital, diversitat(s) i ciutadania" (UV-SFPIE_GER17-589447), concedit en el marc de la convocatòria d'innovació del Vicerektorat de Polítiques de Formació i Qualitat de la Universitat de València.

Introducció

En l'actualitat, el sistema universitari s'enfronta als reptes d'adequar els estudis a les necessitats de la societat i, per això, precisa introduir canvis metodològics per elaborar propostes didàctiques que enllacen teoria i pràctica i que desenvolupen les competències professionals per aconseguir un aprenentatge pertinent (Morin, 1999, 2006). Cal, també, dissenyar experiències que potencien la innovació en les aules a través del treball col·laboratiu de l'alumnat i del professorat i afavorir la integració de les matèries. Es precisa així connectar la Universitat amb l'entorn per establir vincles amb el món laboral i altres agents educatius i poder oferir experiències d'aprenentatge veritablement significatives, més properes als interessos dels estudiants i al seu futur professional.

En el cas concret dels estudis de Magisteri cal, a més, millorar la formació dels futurs mestres tot reflexionant sobre la transcendència social i la responsabilitat ètica de la funció docent i el seu compromís amb l'alumnat, el seu voltant i la millora de la societat. Cal també poder adaptar la seua formació a les demandes de l'educació actual: tecnificació, multiculturalitat, evitar l'exclusió social, fomentar la consciència ecològica, etc.

Si atenem a l'aspecte concret de la formació lingüística i literària dels futurs mestres, caldrà tenir en compte les conseqüències de la societat de les pantalles en la tasca educativa i com aquesta situació ha provocat uns determinats canvis a les aules (Francisco, 2011): aparició d'un alumnat més creatiu i amb necessitat de grans dosis de motivació i estimulació visual, que tendeix a l'acció més que a la reflexió. Açò constata la necessitat de nous models d'ensenyament i aprenentatge que incorporen nous recursos i materials relacionats amb les possibilitats multimèdia. Alhora, es planteja la necessitat de dotar l'alumnat d'hàbits de lectura: ensenyar a llegir, escriure i gaudir tot tipus de textos, individualment i en companyia, resulta una prioritat si volem crear lectors competents, capaços d'actituds crítiques davant la societat hipermediatitzada del segle XXI.

1. Marc teòric i metodològic

1.1. La metodologia de treball per projectes en l'àmbit universitari

L'aprenentatge basat en projectes (ABP) és una metodologia que sorgeix en els anys 70, en diversos àmbits universitaris per a combatre el problema de la desmotivació en els estudiants. Segons Galeana (2014), pot contemplar-se des d'enfocaments diferents: com a mètode d'instrucció, com a estratègia d'aprenentatge o com a estratègia de treball. Nogensmenys, siga quin siga l'enfocament triat, aquesta metodologia es caracteritza perquè un grup de professorat i estudiants realitzen treballs en equip sobre temes relacionats amb la realitat, prèviament pactats o proposats en funció dels seus interessos.

En l'aplicació concreta de l'ABP en l'àmbit universitari, destaquen les investigacions de: LaCueva (1998), Vázquez, Barrabates i Rosel (2000); López i Lacueva (2007) i Galeana (2014). Ens interessa destacar les investigacions de Moursund (2002)², defensor de l'ús curricular de l'aprenentatge basat en projectes en l'àmbit universitari i que ha descrit les característiques bàsiques d'aquest

2 David Moursund és expert internacional en la utilització de les TIC dins de projectes d'aprenentatge i editor de la revista *Leading and Learning with Technology*, de l'ISTE (International Society for Technology in Education).

model. A grans trets, explica que els projectes impliquen la necessitat de formar equips integrats per persones amb perfils, professions, idiomes i cultures diferents que treballen junts realitzant projectes per a solucionar problemes reals.

Com és sabut, aquest model té les seues arrels en el constructivisme, que va evolucionar a partir dels treballs de psicòlegs i educadors com Lev Vygotsky, Jerome Bruner, Jean Piaget i John Dewey. El constructivisme es recolza en la creixent comprensió del funcionament del cervell humà, com emmagatzema i recupera la informació, com aprèn i com l'aprenentatge creix i amplia l'aprenentatge previ. En aquest sentit, entén l'aprenentatge com el resultat de construccions mentals; çò és, que els éssers humans, aprenen construint noves idees o conceptes sobre la base de coneixements actuals i previs. En l'ABP es desenvolupen activitats d'aprenentatge interdisciplinàries, de llarg termini i centrades en l'estudiant. A més, és un model en el qual els estudiants planifiquen i avaluen projectes que tenen aplicació més enllà de les aules.

Cal destacar que l'elecció de la metodologia del treball per projectes en l'àmbit universitari respon als plantejaments pedagògics més actuals i que contribueixen a canviar el paradigma educatiu tradicional. Les principals aportacions que s'hi deriven són:

1. El canvi en els rols assignats a l'alumnat i al professorat: els estudiants aprenen a partir dels coneixements que ja posseeixen i es fan responsables del seu aprenentatge, en un procés d'autonomització. Fet que permet introduir una nova manera de fer de l'educador, en què el procés de reflexió i interpretació sobre la pràctica és la pauta que fa possible una relació significativa entre ensenyar i aprendre. El docent és un orientador o un assessor que proposa i afavoreix aprenentatges significatius i té en compte el desenvolupament del pensament complex (Morin, 1999) i els principis de la Pedagogia Col·lectiva (Deleuze i Guattari, 1997), mitjançant els quals els estudiants construeixen el seu aprenentatge en companyia d'altres, a través de xarxes de relació configurades en la interacció grupal.
2. La generació de situacions reals d'aprenentatge a través de la resolució de problemes, el disseny de projectes o pràctiques, etc.; possibilita un aprenentatge més pràctic, interdisciplinari i lligat a la realitat professional; tot constatant així l'aplicació pràctica d'allò treballat i desenvolupant valors relacionats (Taboada, Touriño i Doallo, 2010). Aquests aspectes contribueixen a desenvolupar en l'alumnat un aprenentatge més significatiu, que permet que allò après perdure en el temps (Muñoz i Díaz, 2009).
3. L'alumnat és el responsable del seu propi aprenentatge, la qual cosa fa que tinga una major motivació, ja que creix la seua implicació en un procés de recerca, més o menys autònom, que culmina amb un projecte final, en el qual es materialitzen oportunitats d'aprenentatge en l'aula que estan relacionats amb la realitat social. La metodologia de treball per projectes contribueix a reforçar la competència bàsica d'aprendre a aprendre i a posar les bases per a l'aprenentatge continu (Reverte, Gallego, Molina i Satorre, 2006; Taboada, Touriño i Doallo, 2010).
4. Els projectes es plantegen com una manera de vincular la teoria amb la pràctica i fan possible treballar alguns aspectes que l'ensenyament tradicional ignora, com abordar les relacions entre les fonts d'informació i els procediments per a comprendre-les i utilitzar-les. Aquest canvi de perspec-

tiva comporta una major relació amb el futur professional dels estudiants, que hauran de desenvolupar una sèrie d'habilitats, competències i actituds complementàries al domini d'aquells coneixements específics de les diferents matèries. A més, el fet de permetre desenvolupar activitats més concordes amb les necessitats i els interessos propis, fa possible adaptar les activitats dels projectes a ritmes diferents i permeten l'atenció a la diversitat (Muñoz i Díaz, 2009)

1.2. Els projectes integrats de Florida Universitària

Amb la intenció de donar resposta als reptes i als objectius actuals dels estudis universitaris, en l'àrea d'Estudis Superiors de Florida Grup Cooperatiu Valencià³ s'ha dissenyat un model educatiu que té com a característica essencial que està centrat en l'ensenyament per competències professionals. Per aquesta raó, s'han seleccionat les competències bàsiques transversals que són objecte de planificació i aprenentatge progressiu al llarg dels quatre cursos dels graus, tal i com es pot comprovar en el quadre següent:



Figura 1. Planificació de les competències transversals del model educatiu de Florida Universitària.

Per poder treballar, de manera coherent i planificada aquestes competències, s'ha dissenyat un espai d'aprenentatge basat en l'aprenentatge cooperatiu de l'alumnat i en el treball interdisciplinari del professorat on es desenvolupa un *Projecte Integrat anual* en el qual convergeixen els aprenentatges de totes les matèries. Les principals característiques dels projectes integrats és que es vinculen amb un centre d'interès relacionat amb la pràctica professional, responen a una situació real i tenen una aplicabilitat pràctica en el futur immediat dels estudiants, ja que el seu objectiu és la formació personal, social i professional dels estudiants perquè siguin capaços d'afrontar amb èxit els futurs reptes laborals.

³ Florida Grup Cooperatiu Valencià és un centre de formació superior, tècnica i de negocis, que imparteix programes de postgrau, estudis universitaris, cicles formatius, formació secundària, formació contínua i ocupacional i idiomes. Amb 40 anys d'història, la seua missió és la formació de la persona, tot potenciant-ne les capacitats d'iniciativa, autonomia i creixement personal, per a aconseguir la seua correcta inserció social i professional.

Amb la seua realització, es pretén canviar el model clàssic d'educació per un altre que promou l'autonomia dels estudiants i que supose el canvi i la diversificació dels rols i funcions del professorat, a qui se li atribueix la funció d'assessor, encarregat de dirigir i orientar l'alumnat, front al model clàssic basat en la mera transmissió dels coneixements. A més, a través del projecte, els continguts no es presenten de forma aïllada, sinó que, des d'un plantejament integrador, es promou la relació interdisciplinària de les diverses àrees de coneixement.

L'avaluació del Projecte Integrat és la següent: la nota del projecte correspon al 25% de la nota final, és una nota única per a cada alumne/a i és la mateixa per a totes les assignatures del curs. Aquesta qualificació reflecteix el nivell d'adquisició de les competències específiques i transversals associades al projecte, i es compon de la suma de la nota obtinguda com a equip i la nota individual.

1.3. La metodologia de treball per projectes de llengua

En el camp específic de la didàctica de la llengua i la literatura, cal apuntar que la utilització de la metodologies de projectes de treball s'inicia —a casa nostra— al principi de la dècada dels anys noranta amb el model de Seqüència Didàctica (SD) (Camps, 1994, 1996, 2003), que té com a base l'adquisició de coneixements lingüístics i/o literaris i el desenvolupament de pràctiques discursives en el marc d'un projecte de treball compartit i dut a terme per un col·lectiu d'aprenents. Així, Camps (2003: 38) subratlla que:

Els projectes de llengua es formulen com una proposta de producció global (oral o escrita) que té una intenció comunicativa, per a la qual cosa s'hauran de tenir en compte i formular els paràmetres de la situació discursiva en què s'insereixen, i alhora com un proposta d'aprenentatge amb uns objectius específics que han de ser explicitats i poden esdevenir criteris de producció i avaluació dels textos que es produeixen.

La versatilitat del mètode per projectes i la diversitat de les seues formulacions no impedeix, en paraules de Rodríguez Gonzalo (2008), fixar alguns dels pressupostos compartits, com són: l'aprenentatge participatiu, actiu i en cooperació; la motivació i la implicació dels aprenents; la globalitat de l'aprenentatge; la transversalitat dels continguts i, per últim, la relació amb el context social en el qual té lloc l'aprenentatge.

En aquest sentit, Camps (2003) ja assenyalava que la metodologia de treballs per projectes és cada dia més freqüent en les programacions didàctiques de l'ensenyament primari i secundari, i subratlla que presenta diversos ingredients que contribueixen a la innovació de l'ensenyament de la llengua en relació amb les recerques en el camp de la didàctica: es formulen com una proposta de producció global (oral o escrita) amb una intenció comunicativa, és a dir, amb gèneres discursius que pertanyen a diversos àmbits de la vida social. A més, constitueixen una proposta d'aprenentatge amb uns objectius específics que han de ser explicitats i que poden esdevenir, també, criteris de producció i avaluació dels textos que es produeixen.

D'altra banda, en els projectes de llengua, el producte o la meta final del treball és l'elaboració d'un determinat gènere discursiu, i en relació amb ell, s'articulen un conjunt d'activitats que impliquen diverses destreses i habilitats lingüístiques. I, a la vegada, la seua realització pot vincu-

lar-se amb el desenvolupament dels continguts pròpiament lingüístics o literaris corresponents a la matèria de Llengua i Literatura, la qual cosa permet utilitzar els projectes com una opció metodològica vàlida per desenvolupar aquesta matèria.

En l'actualitat, aquesta proposta metodològica ja compta amb 25 anys d'experiència i existeixen una sèrie de factors que permeten considerar-la com una metodologia vàlida que contribueix, de manera eficaç, a l'educació lingüística i literària de l'alumnat en diverses etapes educatives. Per exemple, Guasch i Ribas (2012) assenyalen, entre altres, els avantatges següents: la doble finalitat en l'ús de la llengua en els projectes, ja que aquesta és, alhora, objecte i instrument d'aprenentatge; la importància de l'aspecte motivacional que fa significatives les seues tasques, ja que es formulen en base a objectius comunicatius reals o versemblants; la integració de les quatre habilitats bàsiques en les tasques del projecte; l'avaluació formativa, a través d'instruments que avaluen les diferents fases del procés i, per últim, la participació col·laborativa d'estudiants amb nivells diversos de coneixements i habilitats.

Altre aspecte remarcable en l'evolució dels projectes de llengua és la utilització de les TIC. I així, Margallo (2012), assenyalava aquests avantatges: les TIC potencien la projecció social de la lectura i l'escriptura, afavoreixen la creació de vincles entre comunitats de lectors, donen auditori a les produccions de l'alumnat i proporcionen instruments que enriqueixen el seu disseny. En aquesta línia, Manresa i altres (2012) plantegen que, en un ensenyament basat en les Seqüències Didàctiques, les TIC no representen un canvi conceptual sobre l'ensenyament i l'aprenentatge en si mateix, sinó que encaixen a la perfecció i, fins i tot, potencien alguns dels seus principis fonamentals, com ara augmentar les possibilitats per a construir un coneixement compartit.

2. Experiència didàctica: "Realització de la campanya publicitària de l'escola que somiem".

2.1. Contextualització

Aquesta experiència es realitza en 1r curs dels graus de Mestra/a en Educació Infantil i Primària de Florida Universitària dins del Projecte Integrat *Somiem l'escola que volem* desenvolupat en els darrers vuit cursos acadèmics (amb la participació, fins ara, d'un total aproximat de 800 estudiants). L'objectiu global del projecte és, en equips de 5-7 estudiants, dissenyar i construir el projecte educatiu de l'escola ideal en què a l'alumnat li agradaria desenvolupar la seua activitat docent.

2.2. Objectius, continguts, competències

La participació de l'assignatura de *Llengua catalana per a mestres* en aquest Projecte Integrat consisteix en la realització d'una campanya publicitària amb l'objectiu de donar a conèixer a la societat l'escola dissenyada pels equips: el seu projecte educatiu, els principis pedagògics, valors i trets d'identitat, recursos i serveis, etc.; fent un ús normatiu de la llengua des d'un enfocament comunicatiu i amb ajuda de tot allò pertinent que han desenvolupat en la resta de matèries. Així, s'hi treballen continguts com ara: la variació lingüística, els registres lingüístics i el discurs persuasiu de la publicitat (registre publicitari), per veure com s'hi poden implicar els receptors i incidir en la

seua conducta, informant-los de determinats productes o serveis mitjançant diferents connotacions lingüístiques i recursos retòrics, que l'alumnat pot identificar i incorporar a les seues produccions. A més, s'hi potencien competències pròpies del model educatiu de Florida Universitària, com ara: l'ús de les TIC, la comunicació oral i escrita en català, el treball en equip o la innovació i creativitat. Les competències generals pròpies d'aquest projecte són: conèixer i elaborar gèneres discursius orals i escrits diversos, produir textos clars, estructurats i complexos, seleccionant el registre adequat i amb la correcció gramatical i ortotipogràfica propis del discurs escrit; usar de manera espontània i preparada els distints registres de la llengua (sobretot, el registre estàndard) amb una expressió precisa i apropiada d'idees i opinions, i també la capacitat per a desenvolupar temes complexos.

Entre les competències específiques del projecte, hi destaquen l'ús normatiu del registre estàndard per atendre a les necessitats d'un discurs que combina objectivitat i subjectivitat, ja que presenta la doble finalitat d'informar i persuadir, tant a nivell oral com escrit. Pel que fa a la competència escrita, s'hi fa especial èmfasi en el domini de les propietats textuais i de la funció poètica del llenguatge. S'hi treballa, en la producció de textos publicitaris, la competència digital, en la utilització de diverses eines TIC i aplicacions.

2.3. Planificació del projecte

Activitats formatives	Temporització prevista	Tasques de l'alumnat
1.- Recerca i síntesi d'informació sobre el registre publicitari (registres, tipus de registres i característiques, recursos lingüístics, literaris i icònics).	3 hores - Elaboració introducció teòrica, amb consulta prèvia de bibliografia sobre el tema.	1.- Redacció de la introducció teòrica de la campanya publicitària: característiques i recursos del registre publicitari. Elaboració de la bibliografia (normes APA).
2.- Definició de les característiques de la campanya. Tria de: l'eslògan de l'escola i justificació, principis pedagògics i valors principals del projecte.	3 hores - Elaboració marc general de la campanya.	2.- Redacció del marc general de la campanya: idees clau i valors, eslògan, explicació recursos visuals i lingüístics utilitzats en els textos elaborats en la tasca 3.
3.- Producció de textos expositivo-argumentatius (ús del registre publicitari).	4 hores - Producció dels textos.	3.- Producció de textos publicitaris (3 en total): a) anunci de diari o cartell. b) tríptic publicitari, c) anunci de ràdio o vídeo.
4.- Preparació d'una presentació (powerpoint / Prezi).	1 hora - Elaboració del powerpoint/prezi.	4.- Elaboració de la presentació oral de la campanya.
5.- Presentació oral i avaluació entre iguals.	4 hores - Presentacions orals i avaluació a l'aula.	5.- Presentació del projecte. Avaluació entre els equips (omplir fitxes d'avaluació).

Taula 1. Planificació de les activitats del projecte.

2.4. Explicació de les tasques del projecte

Tasca 1. A mode d'introducció teòrica de la campanya publicitària, l'alumnat ha de realitzar un treball de recerca que inclou tres apartats corresponents als continguts del temari de l'assignatura: la variació lingüística, les varietats funcionals o registres lingüístics i els recursos del registre publicitari. Es fa especial èmfasi en la necessària progressió temàtica en l'elaboració d'aquesta tasca introductòria, palesant la necessitat de respondre a les propietats textuais de coherència, cohesió, adequació i correcció gramatical. L'alumnat ha d'investigar i seleccionar els recursos lingüístics, retòrics, tipogràfics, visuals i prosòdics, atenent a la finalitat persuasiva del registre publicitari, que —més endavant— utilitzarà en les seues produccions.

Tasca 2. L'alumnat ha de redactar el marc general de la seua campanya publicitària. A tal efecte, ha de plantejar-se primerament un seguit de principis pedagògics que forneixen el seu projecte educatiu. En aquest sentit, haurà de fer una recerca i lectura de propostes pedagògiques diverses que s'ajusten al tipus d'escola que està dissenyant i que anirà revisant i completant al llarg del curs (poden ajudar-se dels continguts estudiats en altres matèries, com ara *Didàctica general*). A més a més, hauran de redactar un apartat sobre quins són els valors educatius del seu projecte. Per últim, d'acord amb els principis i els valors escollits, cada equip ha de pensar i justificar un nom per a la seua escola i un eslògan corresponent, tot combinant la perspectiva d'estudi pedagògic amb l'estudi lingüístic sobre recursos del registre publicitari.

Tasca 3. Aquesta és la feina dedicada a la producció de textos de la campanya publicitària. L'alumnat haurà d'aplicar els recursos del registre publicitari investigats prèviament per tal de crear un total de tres textos. En primer lloc, han de crear un tríptic publicitari, en què s'ha de fer una selecció textual de contingut (principis i valors del marc pedagògic de la campanya) per tal de promocionar el projecte educatiu i, alhora, cal fer un esforç creatiu per tal de combinar adequadament açò amb els recursos gràfics i tipogràfics més escaients, amb l'objectiu de crear una determinada imatge d'escola, a favor de la coherència visual de la resta de textos produïts. En segon lloc, els estudiants poden triar entre elaborar un cartell publicitari o un anunci de diari. En ambdós casos s'han de familiaritzar amb els recursos investigats prèviament i han d'utilitzar la llengua normativament, per tal de promocionar la seua proposta pedagògica amb l'elaboració de textos expositius i argumentatius, amb la utilització de recursos TIC (Word, Canva, Befunky, Postwrap, i Photoshop en alguns casos).

Rodrigo Segura, F., i Méndez Cabrera, J. (2019). Aplicació de la metodologia de treball de llengua en els graus de Mestre d'Educació Infantil i Primària. *Didacticae*, 6, 144-158.



Figura 2. Cartells publicitaris elaborats pels estudiants.



Figura 3. Triptics publicitaris elaborats pels estudiants.

Per últim, l'alumnat ha d'eleger entre l'elaboració d'un anunci televisiu o una falca radiofònica. En ambdós casos, es planteja la redacció d'un guió escrit previ i s'han d'incloure recursos típics d'aquesta modalitat de discurs publicitari, tant pel que fa a recursos prosòdics com a la utilització de música o efectes sonors adequats. L'enregistrament dels vídeos concep l'aula com a lloc obert d'aprenentatge, ja que l'alumnat pot cercar la ubicació més adequada per a les seues produccions. En aquest sentit, el professorat implicat anima a l'ús creatiu dels espais disponibles en les instal·lacions universitàries però també a cercar l'espai natural o urbà que més s'ajuste al tipus d'escola que els estudiants han ideat, tenint en compte el treball realitzat en l'assignatura *Estructura social i Educació*.

Ens agradaria destacar els casos de *La Cala Cooperativa* (<https://youtu.be/xJ6j6Moqni0>), *L'Atzavara* (<https://youtu.be/T9ZJ55XnEfM>) i *Les Arrels* (https://youtu.be/KpU5a_RuxNE), com

a resultats significatius d'aprenentatge i exemples de l'assoliment i desenvolupament dels objectius i les competències plantejats.

Tasques 4 i 5. En la fase final del projecte, els i les estudiants elaboren una presentació, en format PowerPoint o Prezi, que serà el suport visual per a presentar davant del grup-classe la proposta d'escola somiada, centrant-se en els principis i valors que nodreixen el seu projecte, juntament amb l'explicació dels textos produïts (nom i eslògan, tríptic, cartell o anunci de diari i anunci de televisió o falca radiofònica, que es projecten i s'escolten a l'aula). Cal destacar que, mentre un equip realitza l'exposició oral de la seua campanya, la resta d'equips, mitjançant una fitxa proporcionada pel docent, realitzen un procés d'avaluació entre iguals, tot valorant els aspectes formals i de contingut de cada exposició a partir de la fitxa d'avaluació que adjuntem.

EXPOSICIÓ I DEFENSA	1 deficient	2 regular	3 bé	4 molt bé	5 excel·lent
S'ha exposat el projecte de forma clara i ordenada?					
S'ha ajustat l'exposició al temps establert?					
Han quedat ben explicats els principis pedagògics i els valors educatius?					
S'ha utilitzat un llenguatge adequat (registre estàndard) i normatiu?					
Els textos publicitaris estan ben explicats i són adequats a nivell lingüístic i gràfic?					
L'equip demostra maduresa en l'exposició i respon de manera encertada a les qüestions que se li plantegen?					
OBSERVACIONS					

Taula 2. Fitxa per a l'avaluació entre iguals proporcionada pel docent.

En definitiva, la consecució progressiva de les tasques del projecte permet als estudiants conèixer i practicar tècniques d'expressió oral i escrita; reconèixer i valorar l'ús adequat del llenguatge verbal i no verbal; conèixer i utilitzar adequadament recursos TIC per a la producció de textos; reflexionar metalingüísticament per arribar a corregir discursos orals i escrits, propis i dels altres; usar la llengua procurant una actitud estètica davant del discurs; usar la llengua amb correcció promovent un llenguatge respectuós d'acord amb el principi d'igualtat i de respecte a les

diversitats, alhora que es treballen conceptes lingüístics propis del discurs acadèmic inclosos en el temari de l'assignatura.

2.5. Avaluació del projecte

El projecte de llengua compta amb un valor del 25% de la qualificació final de l'assignatura *Llengua catalana per a mestres*, exactament igual que les altres matèries de primer curs (percentatge establert per a les assignatures del Projecte Integrat de Florida Universitària). Els instruments d'avaluació utilitzats impliquen una memòria escrita (15%) en què s'inclou la redacció de cadascuna de les tasques explicades adés i els textos produïts, la presentació (10%) per a l'exposició oral en classe i la fitxa d'avaluació entre iguals (que funciona com a instrument de coavaluació per al docent).

En el procés d'avaluació, es prioritza el desenvolupament competencial dels estudiants realitzant un seguiment continu per part del docent de les sessions previstes en la temporització del projecte, en el qual s'estableixen moments de revisió del procés de treball i es proporciona informació avaluadora a l'alumnat per tal d'orientar i corregir aquells aspectes necessaris.

2.6. Resultats

Per poder revisar el funcionament dels projectes i poder establir propostes de millora, s'utilitza com a instruments d'anàlisi la memòria escrita del projecte, valorant l'apartat de "Conclusions". Com a mostra, presentem l'anàlisi de les conclusions de tres grups del Grau de Mestre/a d'Educació Infantil.

ANÀLISI CATEGORIAL MEMÒRIA PROJECTE INTEGRAT: CAMPANYA PUBLICITÀRIA DE L'ESCOLA QUE SOMIEM			
CATEGORIES	EQUIP 1 HI HAVIA UNA VEGADA	EQUIP 2 CEIP CARMEN DíEZ	EQUIP 3 LA CASETA DE XOCOLATA
<i>Categoria 1 Metodologia de treball</i>		Apunts i materials complets i interessants.	
<i>Categoria 2 Objectius del projecte</i>	Hem après la importància de la publicitat per donar a conèixer d'una manera activa i visual la nostra escola.	Bona relació teoria i pràctica. Ens hem apropat al món de la publicitat. Hem aconseguit fer una campanya publicitària satisfactòria per donar a conèixer l'escola.	Importància de realitzar una bona campanya per a promocionar l'escola.
<i>Categoria 3 Aprentatges específics (lingüístics i literaris)</i>	Hem conegut les característiques del llenguatge publicitari i hem produït diversos gèneres: cartells, vídeo, anunci ràdio. Hem adquirit vocabulari ric en l'àmbit publicitari, el qual ens ha ajudat en la realització del projecte i en el futur ens ajudarà a l'hora de difondre la nostra escola somiada. Hem fet una exposició oral en català i ens ha eixit bé.	El concepte teòric del discurs publicitari, els tipus i característiques de la publicitat. Hem creat recursos lingüístics i no lingüístics (eslògan i logotip) atractius i fàcils de recordar per transmetre qui som, què fem i què volem. Hem combinat diferents materials, tècniques i estratègies perquè la campanya tinga èxit.	Hem treballat en la recerca de les característiques i recursos del discurs publicitari. Hem utilitzat els recursos lingüístics per fer l'anunci de ràdio, deTV, el tríptic i en el pòster. Hem millorat en l'expressió oral i escrita en valencià.

<p><i>Categoria 4: Aprenentatges competencials i transversals</i></p>	<p>Hem millorat la manera de treballar en equip, el respecte i la comunicació.</p>	<p>Hem après a utilitzar cada vegada millor les ferramentes TIC. I a ser creatives i innovadores.</p>	<p>Ser persones més originals i a plasmar una visió infantil en els nostres treballs. Hem potenciat la creativitat amb la producció dels textos. Hem après a utilitzar recursos TIC: Publisher (tríptic), Pinnacle Studio (vídeo) i Windows Movie Maker (anunci de ràdio).</p>
<p><i>Categoria 6: Paper del professor</i></p>		<p>Bona ajuda per part del professor per solucionar els conflictes.</p>	
<p><i>Categoria 7: Paper de l'alumne/a</i></p>	<p>Ens hem organitzat i coordinat molt bé. Hem aportat les nostres idees i les hem desenvolupat entre totes i hem donat el millor de cadascuna de nosaltres.</p>	<p>Inicis durs, amb problemes que han endarrerit els resultats.</p>	<p>Hem treballat en equip aportant cadascuna la seua opinió i col·laborant al mateix nivell. Bona col·laboració, malgrat que hi hagut conflictes per les nostres diferents opinions, però els hem resolt gràcies a saber escoltar-nos mútuament.</p>
<p><i>Categoria 8: Avaluació i valoració del projecte</i></p>	<p>Experiència vivenciada. Ha sigut un plaer fer aquest projecte</p>	<p>Estem satisfetes amb els resultats finals. Hem fet un bon treball i hem aconseguit els objectius de la campanya publicitària. Ens ha agradat molt l'experiència, ha estat molt enriquidora.</p>	<p>Ens ha paregut un treball molt costós, encara que divertit i dinàmic. La part més difícil ha sigut la dels recursos lingüístics, ja que en Batxillerat no ho hem tractat en profunditat i ens ha costat molt crear-los. Treball estressant, requereix molt de temps per a fer el projecte. És prou costós perquè s'han de fer moltes activitats i amb molta profunditat. Hem utilitzat hores no lectives per a realitzar-lo. Malgrat això, estem contentes pels bons resultats.</p>

Taula 3. Anàlisi categorial de les conclusions de la memòria final dels projectes.

Conclusions

L'objectiu d'aquest article ha estat presentar una experiència didàctica que es realitza en els Graus en Mestre/a i que té com a base la metodologia de projectes de treball. Considerem que la reflexió sobre els aspectes metodològics (les pràctiques d'ensenyament i aprenentatge) és una qüestió essencial per veure com es poden adequar els objectius i els continguts a les noves necessitats educatives (Camps, 2012a i 2012b). Per això, s'ha atès de manera prioritària a la interrelació que s'estableix entre l'ensenyant, l'aprenent i la llengua, l'objecte d'ensenyament i l'aprenentatge, dins del que s'anomena el *sistema didàctic* (Engeström, 1987). Això està en consonància amb les actuals línies d'investigació en la Didàctica de la Llengua i la Literatura perquè es considera que la innovació ha de ser inherent a la mateixa dinàmica del sistema i, per tant, s'ha d'intentar contribuir a

l'objectiu general de millorar la qualitat docent, mitjançant la introducció d'una nova metodologia (els projectes de llengua) en l'àmbit dels estudis universitaris, no tan freqüent avui en dia com en altres etapes educatives.

Una primera reflexió és que la introducció d'aquestes pràctiques permet superar algunes de les limitacions de la docència tradicional ja que fomenta les habilitats de treball en grup, planificació temporal, treball autònom i capacitat d'expressió oral i escrita. A més, com hem pogut comprovar, s'introdueixen activitats de reflexió i autoavaluació final del projecte, la qual cosa ha fet augmentar la motivació i el rendiment de l'alumnat. Des del punt de vista didàctic, es considera que el disseny i la realització dels projectes ha funcionat com un dispositiu d'aprenentatge altament motivador i integrador, en la línia defensada per Dolz (2009). I així es pot comprovar que les tasques proposades per elaborar la campanya publicitària han fet possible dotar a l'ensenyament de la llengua d'una dimensió pràctica i integradora, reunint en un sol producte –la campanya publicitària- diverses activitats i produccions textuais, tot donant un caràcter unitari o integrador als continguts treballats en l'assignatura.

A més, cal destacar que s'ha realitzat un a aprenentatge competencial de caràcter integrador, doncs s'han treballat les competències específiques de la matèria (Llengua Catalana), les pròpies del model de Florida (ús de les TIC, treball en equip, creativitat i innovació), a més, de les comunes dels Graus de Mestre/a (anàlisi crítica de qüestions rellevants de la societat actual, impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i la publicitat i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica, etc.).

D'altra banda, cal subratllar la valoració positiva que els estudiants han fet de les activitats realitzades. De l'anàlisi dels resultats es ressalten els aspectes següents: augment de la motivació, interès de les activitats, relació entre teoria i pràctica, innovació i originalitat de les activitats i utilitat pràctica del projecte. Un altre punt destacable d'aquestes valoracions és la importància que se li ha donat a l'ús de la llengua catalana en situacions formals, en un alumnat –molts d'ells castellanoparlants- que han escrit, parlat i interactuat en català en el desenvolupament del treball. A més, el professorat participant també fa una valoració positiva dels resultats acadèmics, tant per la qualitat tècnica i de continguts d'alguns projectes, com pels canvis en el rol docent: s'ha passat d'un model de docent transmissor de sabers, a un model on es potencia la funció de mediació, de guia i/o assessor.

Finalment, per les raons exposades, es pot concloure que el treball per seqüències didàctiques o projectes de llengua s'insereix de manera positiva en una trajectòria de canvi i innovació didàctica. A més, es considera que, en l'àmbit de l'ensenyament universitari, també resulta una forma de planificació eficaç de l'acció educativa i constitueix un instrument vàlid per a l'observació i la investigació per part del professorat, que fa possible compartir les bones pràctiques docents.

Referències bibliogràfiques

- Camps, A. (1994). Projectes de llengua entre la teoria i la pràctica. *Articles*, 2, 7-20.
- (1996). Proyectos de lengua: entre la teoría y la práctica. *Cultura y Educación*, 2, 43-57.
- (comp.) (2003). *Seqüències didàctiques per aprendre a escriure*, Barcelona: Graó, 3a ed. 2012.
- (2012a). La investigación en didáctica de la lengua en la encrucijada de muchos caminos. *Revista Iberoamericana de Educación*, 59, 23-41.
- (2012b). Intervenció, innovació i investigació. Una relació necessària per a les didàctiques. *Lenguaje y Textos*, 35, 107-114.
- Deleuze, G., i Guattari, F. (1997 [2010]). *Rizoma. Introducción*. València: Pre-Textos.
- Dolz, J. (1992 [2009]). Los cinco grandes retos de la formación del profesorado de lenguas, En V. Siget (coord.) *Simpósio Internacional de Estudos de Gêneros Textuais*, Caxias do Sul, RS, Brasil.
- Engeström, Y. (1987). *Learning by expanding: An activity-theoretical approach to developmental research*. Helsinki: Orienta-Konsultit.
- Francisco, A. (2011). La subjectivitat a l'aula. Potenciar el pensament crític a través de l'anàlisi publicitària. *Articles*, 54, 93-103.
- Galeana, L. (2014). Aprendizaje basado en proyectos. *Revista Digital Ceupromed*. Disponible en: <http://ceupromed.ucol.mx/revista/PdfArt/1/27.pdf> [Última consulta: octubre 2017].
- Guasch, O., i Ribas, T. (2012). Projectes de treball per a ensenyar i aprendre literatura. *Articles*, 57, 5-7.
- LaCueva, A. (1998). La enseñanza por proyectos: ¿mito o reto? *Revista Iberoamericana de Educación*, 16, 165-190.
- López, A. M., i Lacueva, A. (2007). Enseñanza por proyectos una investigación-acción en sexto grado. *Revista de Educación*, 342, 553-578.
- Manresa, M., Duran, T., i Ramada, L. (2012). Les TIC en les seqüències didàctiques de llengua i literatura. *Articles*, 57, 38-48.
- Margallo, A. (2012). La formació de lectors literaris a través de les seqüències didàctiques en forma de projecte. *Articles*, 57, 22-35.
- Morin, E. (1999). *Los siete saberes necesarios para la educación del futuro*. Argentina: Nueva Visión-UNESCO.
- (2006). *El método: la humanidad de la humanidad, la identidad humana*. Cátedra: España.
- Moursund, D. G. (2002). *Project based learning using information technology*. Trujillo: ISTE Publications.
- Muñoz, A., i Díaz, M. R. (2009). Metodología por proyectos en el área de conocimiento del medio. *Revista Docencia e Investigación*, 19, 101-126.
- Reverte, J. R., Gallego, A. J., Molina, R., i Satorre, R. (2006). *El aprendizaje basado en proyectos como modelo docente: experiencia interdisciplinar y herramientas groupware*. Proyecto de innovación tecnológico-educativo e innovación educativa de la Universidad de Alicante.
- Rodríguez Gonzalo, C. (Ed.) (2008). *La lengua escrita y los proyectos de trabajo. Propuestas para el aula*; Catarroja: Perifèric Edicions.

Taboada, G., Touriño, J., i Doallo, R. (2010). Innovación docente en el EEES de cara a la práctica profesional a través del aprendizaje basado en proyectos . *Actas XVI Jornadas de enseñanza universitaria de la informática*. Santiago de Compostela.

Vázquez, J., Barrabates, M., i Rosel, V. (2000). *Metodología de aprendizaje basado en problemas*. Perú: Proyecto Uni-Trujillo.